

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 41/08-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. februára 2008 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti I., s. r. o., S., zastúpenej advokátom JUDr. M. H., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Michalovce v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 103/06 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti I., s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. novembra 2007 doručená sťažnosť spoločnosti I., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 19 C 103/06.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala okresnému súdu 1. decembra 2006, teda pred 12 mesiacmi, návrh na predbežné opatrenie z dôvodu zámeru odporcov vybudovať priamo pred výkladmi jej obchodného domu E., M., stavbu, ktorá vážne ohrozuje jej vlastnícke právo k obchodnému domu E. Okresný súd 28. decembra 2006 uznesením rozhodol tak, že návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol a uložil sťažovateľke nahradiť odporcom trovy konania. Proti tomu uzneseniu podala sťažovateľka odvolanie. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) 5. marca 2007 zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresnému súdu bol predmetný spis vrátený 16. apríla 2007, teda pred 7 mesiacmi, ale vo veci opätovne nerozhodol.

Sťažovateľka listom z 24. septembra 2007 podala predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v predmetnom konaní. Predseda okresného súdu na sťažnosť odpovedal listom z 15. októbra 2007, v ktorom uviedol okolnosti, ktoré prietahy zapríčinili. Sťažovateľka okresnému súdu vytýka, že o jej návrhu na vydanie predbežného opatrenia nerozhodol v zákonnej tridsaťdňovej lehote, čo je v rozpore s § 75 ods. 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Sťažovateľka je toho názoru, že okresný súd porušil jej základné právo garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v čl. 6 ods. 1 dohovoru na prejednanie veci v primeranej lehote a ustanovenie § 75 ods. 4 OSP na vydanie predbežného opatrenia najneskôr do 30 dní od doručenia návrhu.

Sťažovateľka v závere sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa I., s. r. o. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo na prejednanie jeho veci v primeranej lehote podľa ustanovenia čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (...) postupom porušovateľa - Okresného

súdu Michalovce v konaní o nariadení predbežného opatrenia vedenom pod spisovou značkou 19 C 103/2006 porušené bolo.

Okresnému súdu Michalovce sa prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

Sťažovateľovi I., s. r. o. sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 50.000- Sk, ktoré je mu porušovateľ - Okresný súd Michalovce povinný vyplatiť do dvoch mesiacov odo dňa doručenia tohto nálezu.

Porušovateľ je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania do 15 dní odo dňa doručenia tohto nálezu (...).“

V rámci predbežného prerokovania sťažnosti sa na výzvu ústavného súdu sa k veci vyjadril okresný súd.

Z vyjadrenia okresného súdu vyplýva, že po doručení návrhu sťažovateľky na vydanie predbežného opatrenia 1. decembra 2006 príslušný sudca okresného súdu 14. decembra 2006 zaslal návrh na vyjadrenie odporcom s tým, aby sa k nemu vyjadrili v lehote 5 dní. Odporcovia sa vyjadrili k návrhu 20. decembra 2006 a následne okresný súd vydal 28. decembra 2006 uznesenie, ktorým rozhodol o predbežnom opatrení tak, že návrh zamietol. Proti rozhodnutiu podala sťažovateľka 24. januára 2007 odvolanie. Okresný súd predložil odvolanie na rozhodnutie krajskému súdu 25. januára 2007, ktorý následne napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Spis bol okresnému súdu vrátený 16. apríla 2007. Zákonný sudca JUDr. P. N. nemohol vo veci rozhodovať, lebo bol od 1. apríla 2007 do 30. septembra 2007 na sťaži na krajskom súde a vec bola pridelená do senátu JUDr. J. S. 17. apríla 2007, ktorý 22. mája 2007 nariadil doručiť zrušujúce uznesenie odvolacieho súdu účastníkom konania. Na základe opatrenia predsedu okresného súdu sp. zn. 1k RP 2007 z 13. júna 2007 bol spis 15. júna 2007 pridelený na ďalšie konanie do senátu JUDr. M. S., ktorý 26. júna 2007 oznámil predsedovi okresného súdu, že sa cíti byť vo veci zaujatý a zároveň súhlasil, aby vec bola pridelená inému sudcovi. Dňa 27. júna 2007 bola vec pridelená do senátu JUDr. M. L., ktorý 13. júla 2007 oznámil predsedovi okresného súdu, že sa tiež cíti byť vo veci zaujatý. Dňa 24. júla 2007 bola vec pridelená do senátu Mgr. M. K., ktorý 27. júla 2007 oznámil predsedovi okresného súdu, že sa cíti byť vo veci zaujatý. Dňa 31. júla 2007 bola vec

pridelená do senátu JUDr. P. T., ktorý 31. júla 2007 oznámil predsedovi okresného súdu, že sa tiež cíti byť vo veci zaujatý. Dňa 6. augusta 2007 bola vec pridelená do senátu JUDr. J. S., avšak 10. augusta 2007 aj tento sudca oznámil, že je vo veci zaujatý. Dňa 10. augusta 2007 bola vec pridelená do senátu Mgr. M. Ch., ktorá 15. augusta 2007 oznámila svoju zaujatosť vo veci. Dňa 20. augusta 2007 bola vec pridelená do senátu JUDr. Z. Š.

Dňa 24. septembra 2007 podala sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu sťažnosť na prieťahy v konaní. Predmetný spis sp. zn. 19 C 103/06 bol pripojený k sťažnostnému spisu sp. zn. Spr 21/2007 do 15. októbra 2007.

Dňa 1. októbra 2007 sa zo stáže vrátil JUDr. P. N. a 2. októbra 2007 mu bol vrátený spis. Dňa 16. októbra 2007 tento sudca oznámil, že sa vo veci cíti zaujatý, a preto 24. októbra 2007 bola vec pridelená do senátu JUDr. Z. Š.

Dopytom na okresný súd v predmetnej veci bolo zistené, že 18. decembra 2007 bol návrh sťažovateľky opakovane zamietnutý.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva a slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov, a podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru aby bola jeho vec spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa toho ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 103/06 boli porušené ňou označené základné práva garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu sa otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru), skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého prípadu najmä podľa týchto troch kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. II. ÚS 26/95). Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 23/03, I. ÚS 61/03, I. ÚS 111/03).

Ústavný súd v rozhodnutí č. k. III. ÚS 336/04-14 z 3. novembra 2004 už uviedol, že «pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s ohľadom na v zákone ustanovené lehoty na vykonanie toho - ktorého úkonu súdu alebo iného štátneho orgánu. Pri posúdení, či došlo alebo nedošlo k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd na takéto lehoty síce prihliada, ale ich nedodržanie automaticky nevyvoláva porušenie uvedeného základného práva, pretože aj v týchto prípadoch sú rozhodujúce všetky okolnosti danej veci. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa ani v týchto prípadoch totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00, I. ÚS 86/02). Ak je na jednej strane všeobecný súd viazaný v zákone ustanovenými lehotami na vykonanie procesného úkonu, na druhej strane ich dodržanie nemôže mať za následok porušenie základných zásad civilného procesu, ktoré sú nevyhnutným predpokladom realizácie širšieho základného práva – práva na spravodlivý proces, ktoré majú účastníci konania zaručené v ustanoveniach siedmeho oddielu druhej hlavy ústavy a v príslušných medzinárodných zmluvách o ľudských právach, ktoré majú prednosť pred zákonom (čl. 154c ods. 1 ústavy). V tomto zmysle právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a právo na spravodlivý proces nemožno stavať proti sebe ani ich od seba oddeľovať. Porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v zmysle citovaného článku ústavy nemožno preto vyvodzovať len zo skutočnosti, že štátny orgán dôsledne nepostupoval v zákonom ustanovených lehotách (mutatis mutandis PL. ÚS 25/01)».

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že čl. 6 ods. 1 dohovoru ustanovuje rýchlosť súdnych konaní so súčasným ustanovením všeobecnejšieho princípu - riadneho výkonu spravodlivosti (napr. Süßmann c. Nemecko, rozsudok zo 16. septembra 1996, § 57), resp. že požiadavka na prejednanie a rozhodnutie veci „v primeranej lehote“ tvorí jeden z osobitných aspektov práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Sovtransavto Holding c. Ukrajina, rozsudok z 25. júla 2002, § 83). Európsky súd pre ľudské práva uznal, že nerešpektovanie lehoty ustanovenej zákonom samo osebe neporušuje čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Wiesinger c. Rakúsko, rozsudok z 30. októbra 1991, § 60), môže byť však faktorom pri hodnotení, či sa konanie skončilo v primeranej lehote. Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva primeranosť dĺžky konania musí byť posudzovaná podľa konkrétnych okolností prípadu berúc do úvahy kritériá uvedené v jeho judikatúre, a to najmä zložitosť veci, správanie sťažovateľa a postup orgánov prejednávajúcich vec, ako aj význam predmetu sporu pre sťažovateľa (napr. Jóri c. Slovenská republika, rozsudok z 9. novembra 2000, § 51). Uvedené kritériá Európsky súd pre ľudské práva teda neaplikuje mechanicky, ale pragmaticky s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu (PL. ÚS 25/01).

Podľa názoru ústavného súdu na základe skutočností uvedených sťažovateľkou v sťažnosti nemožno považovať namietaný postup okresného súdu (necelých 12 mesiacov od podania návrhu na vydanie predbežného opatrenia do podania ústavnej sťažnosti) za taký, ktorý by bolo možné najmä vzhľadom na celkovú dĺžku tohto konania kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle už uvedených záverov, a to aj napriek tomu, že v správaní okresného súdu (jeho sudcov), predovšetkým vo fáze namietania ich predpojatosti, nemožno prehliadnuť minimálne nesústredenosť a nedostatok efektivity, ktoré zapríčinili, že sa predmetná vec dostala k zákonnému sudcovi až koncom októbra 2007, teda po uplynutí viac ako štyroch mesiacoch.

Ústavný súd pri rozhodovaní vzal do úvahy aj skutočnosť, že v predmetnej veci okresný súd doteraz rozhodol dvakrát, a to 28. decembra 2006 a 18. decembra 2007 (návrh sťažovateľky zamietol), pričom krajský súd prvé rozhodnutie okresného súdu 5. marca 2007 zrušil. Navyše požadované predbežné opatrenie nie je konečným rozhodnutím a jeho

účelom je dočasná úprava pomerov účastníkov (ako zabezpečovací prostriedok v civilnom procese) s cieľom umožniť predovšetkým nerušené rozhodovanie vo veci samej.

Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd posúdil, že v konaní vedenom okresným súdom vo veci sp. zn. 19 C 103/06 zatiaľ nedošlo k takej intenzite zásahu do práva sťažovateľky, ktorá by zodpovedala ústavnorelevantnému porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru). Jej sťažnosť bola preto z uvedených dôvodov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnutá.

Po odmietnutí sťažnosti už bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky na rozhodnutie ústavného súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. februára 2008